

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ของในภาคตะวันออก: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของ ตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอัตลักษณ์ของชาวช่อง การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของชาวช่องตำบลคลองพลูและการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี สรุปได้ว่าชาวช่องคือกลุ่มชนที่อยู่บริเวณภาคตะวันออกมาก่อนสยามประเทศ มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อ ภาษาเป็นเอกลักษณ์ ของตนเองอยู่กันแบบสันโดษ

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนของที่ตำบลคลองพลูในด้านการตั้งถิ่นฐานนั้น ไม่มีเอกสารยืนยันว่าชาวช่องมาตั้งถิ่นฐานบริเวณปัจจุบันตั้งแต่เมื่อใด แต่จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และผู้อาวุโสของชุมชน กล่าวว่าบรรพบุรุษของพวกเขามาจากบริเวณวัดหัวทอง ตำบลคลองนารายณ์ และเนื่องจากลักษณะนิสัยแบบคนของดั้งเดิมที่ชอบความสันโดษ รักความสงบ ไม่ชอบรบรา เมื่อมีบุคคลภายนอกเข้ามาในชุมชนพวกเขาจึงอพยพมายังบริเวณตำบลตะเคียนทอง ปัจจุบันซึ่งเป็นป่าดงดิบ ตำบลตะเคียนทองนั้นขึ้นอยู่กับอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ต่อมาเมื่อชุมชนใหญ่ขึ้นในปี พ.ศ. 2531 ทางราชการได้ยกฐานะให้แยกออกมาเป็นตำบลคลองพลู ปี พ.ศ. 2536 ทางราชการได้ตั้งกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ ดังนั้นตำบลคลองพลูจึงมีฐานะเป็นตำบลหนึ่งของกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏตั้งแต่นั้นมา จากการตัดถนนเข้าสู่หมู่บ้าน ทำให้ชาวช่องได้มีการติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ต่อเนื่องของชุมชนจวบจนปัจจุบัน

ส่วนการปกครองนั้นเดิมชุมชนของมี “หลวงพล” เป็นผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่ชาวช่องให้การยอมรับ เป็นผู้มีความสำคัญ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย เป็นผู้จัดการดูแลชุมชน ต่อมาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นประกอบกับนโยบายของรัฐ ชุมชนของจึงมีการเลือกตั้งเหมือนชาวชนบททั่ว ๆ ไป รวมไปถึงการเลือกตั้งในระดับชาติด้วย ผู้นำชุมชนของพวกเขาก็จะมีบทบาทในชุมชนเหมือนเมื่อครั้งอดีต ชาวช่องจะเคารพและเชื่อฟัง ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจเป็นเพราะพวกเขารักความสงบ ไม่ชอบความขัดแย้งหรือรบรา จึงทำให้พวกเขาปฏิบัติตามผู้นำได้อย่างดี

สำหรับเศรษฐกิจของชาวช่องที่คลองพลุนั้น อาชีพดั้งเดิมคือการเก็บของป่า เลี้ยงสัตว์ ทำสวนกระวาน ต่อมาเมื่อมีการรับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจจากส่วนกลางเข้ามาชาวช่อง

มีการประกอบอาชีพเพื่อเงินตรามากขึ้นชาวของที่นี่ปัจจุบันนิยมทำสวนผลไม้เพื่อการค้าขายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามพวกเขาก็ยังมักเสียบเปรียบพ้อค้าคนกลางอยู่เสมอแม้กระทั่งปัจจุบันนี้

สังคมของชาวของจะเหมือนชาวชนบททั่ว ๆ ไป บ้านของชาวของที่คลองพลูยังคงมีสภาพธรรมชาติ มีป่าไม้ สวนผลไม้ คุ้มเรือนเหมือนดังเช่นอดีต บ้านของชาวของดั้งเดิมจะเป็นแบบ “เรือนเครื่องผูก” เพราะทุกส่วนของบ้านที่ต่อกันจะใช้วิธีผูกมัดด้วยหวายหรือเชือกที่ได้จากการทอเปลือกของต้นไม้ที่มีความเหนียวและยาวพอสมควร ปัจจุบันบ้านชาวของได้เปลี่ยนไปตามลักษณะของสังคมที่เปิดรับความเจริญภายนอกเข้าไปผสมผสานสำหรับอาหารหลักของชาวของคือข้าวกับน้ำพริก ผัก เหมือนชาวชนบททั่ว ๆ ไป แม้ปัจจุบันก็ยังเป็นเช่นนั้นอยู่ สัตว์เลี้ยงของชาวของคือ ควาย ไก่และสุนัข ควายเลี้ยงไว้เพื่อการเกษตร ไก่ไว้ใช้ในพิธีกรรมเพราะในชีวิตประจำวันพวกของจะไม่ฆ่าไก่กินเลย ส่วนสุนัขเลี้ยงไว้เฝ้าบ้าน ในด้านการศึกษาอดีตผู้ชายจะถูกฝากเรียนที่วัดเหมือนชาวชนบททั่ว ๆ ไป ส่วนคนอื่น ๆ ที่เหลือชาวของจะสอนกันเองในครอบครัว หรือชุมชนซึ่งเน้นเรื่องประเพณีความเชื่อและการทำมาหากิน ความสัมพันธ์ในหมู่บ้านจะเป็นแบบมิตรไมตรีมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พวกเขาจะเน้นเรื่องความกตัญญู กตเวทิตะ ความมีน้ำใจต่อเพื่อนพี่น้อง โดยเฉพาะกับชาวของกันเอง พวกเขาจะถือว่าเป็นพวกเดียวกันที่มีอะไรก็ต้องช่วยเหลือและร่วมมือกันอย่างดีนับเป็นสังคมที่น่าอยู่สังคมหนึ่งที่เดียว

อัตลักษณ์ของ

ในส่วนของอัตลักษณ์ของ ภาษาของ ที่ตำบลคลองพลู จะแบ่งระบบเสียงเป็น 3 ชนิด คือ พยัญชนะ สระ และน้ำเสียง พยัญชนะต้น 21 หน่วยเสียง พยัญชนะท้าย 12 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง และสระเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ระดับน้ำเสียงจะเป็นปกติ ห้วนต่ำ หนัก เบา หรือสูง การออกเสียงจะสั้น รวด ตะกุกตะกัก คล้ายภาษาเขมรแต่ไม่ชัดเพราะมีการนำภาษาไทยมาปนและภาษาของนี้จะมีแต่ภาษาพูดไม่มีภาษาเขียนเลย ภาษาของได้รับการยอมรับจากนักภาษาศาสตร์ว่าเป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร

ปัจจุบันนี้ส่วนหนึ่งจากนโยบายรัฐช่วงหลัง ๆ ร่วมกับการมีสำนึกเรื่องชาติพันธุ์ในชุมชน ได้มีการจัดตั้งศูนย์ภาษาของขึ้นมา มีการคิดประดิษฐ์ตัวเขียนของโดยการวิจัยของชาวของ และนักวิชาการมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้ร่วมมือกันเพื่อว่าภาษาของซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมหรือความเป็นของดำรงอยู่ ยังคงอยู่คู่กลุ่มชาติพันธุ์ของต่อไป

ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวของ โดยเฉพาะความเชื่อการนับถือผีบรรพบุรุษ ที่ยังคงปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา จนมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีผีหิ้ง (บรรพบุรุษ) อยู่กันไม่ได้หรอก” ในส่วนวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต หรือประเพณีต่าง ๆ เช่น การเกิด

การแต่งงาน การตาย การละเล่นต่าง ๆ หรือความเชื่อที่สอดแทรกในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ในส่วนของการพัฒนาที่เข้ามาในชุมชนตามนโยบายรัฐอาจทำให้มีการตัด ย่น ย่อ วัฒนธรรมประเพณีเหล่านี้ แต่วัฒนธรรมเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ชุมชนของที่ตำบลคลองพลูไม่ได้หมดไปเลยเสียทีเดียว เหมือนชุมชนของที่อื่น ๆ โดยเฉพาะในประเพณีแต่งงานที่มีการอาสาดิด อาสาปลอย มีความแตกต่างกับวัฒนธรรมไทยส่วนกลางเป็นอย่างมากซึ่งจะต้องศึกษากันต่อไป ปัจจุบันชาวของที่นี่ร่วมกับนักวิชาการ หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมของที่โรงเรียนมัธยม และที่อนามัยเป็นที่เก็บรวบรวม เรื่องราวความเป็นของเอาไว้เพื่อให้ลูกหลานและผู้สนใจได้ศึกษากันต่อไป

การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงนั้นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลูในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือเรื่องของการสร้างความมั่นคงให้กับชาติเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวกันภายในชาติจากการสัมภาษณ์กลุ่มสามารถสรุปได้ว่าเป็นลัทธิชาตินิยมสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม

สมัยของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ระหว่าง พ.ศ.2481-2487 เป็นช่วงที่ประเทศอยู่ในภาวะของสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นและมหาอำนาจตะวันตก เริ่มรุกรานมาถึงประเทศไทย โดยทั่วไปสงครามจะมีผลกระทบต่อชีวิตและผู้คนในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ อีกทั้งมีผลต่อผู้มีรายได้เป็นเงินเดือนประจำ เช่นข้าราชการ เภมียน หรือ พนักงาน กล่าวคือ สงครามทำให้เกิดการขาดแคลนสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค หรือสินค้าที่มาจากการสั่งเข้า ด้วยเหตุนี้จึงมีการเริ่มปลูกฝังลัทธิชาตินิยม ให้เฟื่องฟูในหมู่ประชาชนโดยเฉพาะในบรรดาผู้คนชั้นหัวหน้าหรือชนชั้นปกครองจะทำให้เห็นว่าลัทธิชาตินิยมเป็นลัทธิเดียวที่จะช่วยปกป้องภัยอันตรายที่อาจจะบังเกิดแก่ชาติได้ทุกทาง การร่วมมือร่วมใจกันจะเป็นเครื่องมือสร้างชาติได้ดีกว่าเครื่องมืออื่น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก้าวขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีระหว่าง พ.ศ. 2481-2487 เป็นระยะเวลากว่า 5 ปี ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวถือว่า เป็นยุคใหม่ของการเมืองไทย คณะราษฎรได้เข้าดำรงตำแหน่งสำคัญทางการบริหารอย่างแท้จริง นามทางการของประเทศไทยเปลี่ยนจาก “สยาม” เป็น “ประเทศไทย” ในช่วงนี้เอง ประเทศไทยเข้าสู่ยุคสมัยของ “การสร้างชาติ” มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงทางวัฒนธรรม ประเทศไทยเข้าสู่วงโคจรของประเทศญี่ปุ่น ความอ่อนแอของ “ลัทธิธรรมนุญ” ทำให้ผู้นำใหม่หันไปสร้างฐานความสนับสนุนของตนด้วยลัทธิ “ชาตินิยม” และเมื่อท่านผู้นำสมัยนั้นพยายามปลูกฝังนโยบายวัฒนธรรมที่สร้างขึ้น โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ในการกระตุ้นให้คนเกิดความรู้สึกชาตินิยมและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ทั้งนั้นชุมชนของที่ตำบลคลองพลู ซึ่งสมัยนั้นรวมอยู่กับตำบลตะเคียนทองก็ได้รับผลกระทบ

เหล่านั้นด้วย รัฐมีการบังคับกวดขันผ่านระบบราชการ และใช้สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนรูปแบบศิลปะต่าง ๆ ในการโน้มน้าวประชาชน รัฐบาลได้เรียกประชุมข้าหลวงประจำจังหวัดทั่วประเทศเพื่อชี้แจงเหตุผลในการดูแลราษฎรให้ร่วมใจกันสร้างชาติ และย้ำว่าเป็นหน้าที่ของข้าหลวงที่จะต้องทำตนเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่สอดคล้องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และคนในครอบครัวให้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนราชการที่มีโรงเรียนก็ต้องสั่งสอนอบรมนักเรียนในเรื่องจรรยาบรรณอย่างเข้มงวด นำแบบอย่างของส่วนกลางเข้ามาปฏิบัติ นอกจากนั้นยังมีการแต่งเพลงปลุกใจให้คนเกิดความรู้สึกรักชาติและเสียสละเพื่อชาติ

จากการลงพื้นที่ศึกษาจะเห็นได้ว่าระบบโรงเรียนจากนโยบายของรัฐส่วนกลางมีส่วนทำให้ภาษาของเปลี่ยนแปลงไป (กำนันเงิน พันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) เล่าว่าโรงเรียนเริ่มเข้ามาประมาณ พ.ศ. 2490 และสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ห้ามชาวของใช้ภาษาของให้ใช้ภาษาไทยกลางเท่านั้น อาจกล่าวได้ว่าลัทธิชาตินิยมในสมัยจอมพล ป. ในส่วนที่อยากสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันโดยการใช้ภาษาไทยเหมือนกันทั้งประเทศมีส่วนทำให้ภาษาของเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในด้านความรู้สึกอาจเป็นปมด้อยหากต้องใช้ภาษาของ เพราะตามความรู้สึกคิดว่าไม่ใช่คนไทย และในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน การเน้นความเป็นหนึ่งเดียวนโยบายการพัฒนาของรัฐในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของเศรษฐกิจทำให้ชุมชนของที่คลองพลูต้อง ตัด ถูบ ประยุต์ หรือการเพิ่มเติมสิ่งใหม่ ๆ จากสังคมภายนอกเข้ามาอยู่เสมอ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของอีกข้อหนึ่งคือการพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างความทันสมัยในด้านต่าง ๆ ในขณะเดียวกันผลของการพัฒนานี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวได้เร็วคือได้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเกษตรกรรมให้กลายเป็นแบบอุตสาหกรรม มีการพัฒนาที่พึ่งพาต่างประเทศมากขึ้น และมีปัญหาในการกระจายรายได้ เพราะการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป กล่าวคือความเจริญทางด้านวัตถุทำให้ประชาชนต้องการสินค้าและบริการต่าง ๆ มากขึ้นแต่รายได้เพิ่มขึ้นช้ากว่าความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายทำให้ประชาชนโดยทั่วไปมีความเดือดร้อนเพิ่มขึ้นแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยเป็นไปตามแนวความคิดขององค์การสหประชาชาติทุกประการ กล่าวคือ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-4 ได้มุ่งเน้นที่จะทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จึงปรับเปลี่ยนทิศทางมาเป็นการมุ่งเน้นพัฒนาชนบทที่มีคนยากจนหนาแน่นเป็นที่ตั้งและมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนที่ยากจนและภูมิภาคที่ยังด้อยพัฒนาเป็นสำคัญแทนแต่พอถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 และ 7 (พ.ศ. 2530-2534 และ พ.ศ. 2535 -2539) กลับหันไปพัฒนาเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอีก และมุ่งแข่งขันในตลาดโลกเป็นที่ตั้ง

จะเห็นว่าชาวช่องที่ตำบลคลองพลูก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน คือในสมัยโบราณอาชีพหลักของชาวช่องคือ การล่องแพ การหาของป่ามาขายในเมืองต่อมาการทำมาหากินของชาวช่องอีกอย่างหนึ่งคือ การทำนาปลูกข้าว การปลูกข้าวของชาวช่องจะเป็นการทำนาปลูกข้าวเพียงเพื่อพอกินเท่านั้น ปัจจุบันอาชีพหลักของชาวช่องเปลี่ยนจากการเก็บและหาของป่ามาทำการเกษตรคือ ทำสวนผลไม้ และมีการผลิตเพื่อการค้าขายมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่เนื่องจากชาวช่องส่วนมากไม่ค่อยมีความรู้ จึงทำให้ไม่ค่อยมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ชาวช่องเคยจับจองทำมาหากินมาก่อน ชาวช่องส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงลูกจ้าง รับจ้างทำสวนผลไม้ในสวนที่ตนเองอาศัยอยู่นั่นเอง

การคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู ปัจจัยที่ทำให้คงอยู่ต่อเนื่องเป็นเรื่องของสำนึกถึงคุณค่าเรื่องชาติพันธุ์ของชาวช่องที่ตำบลคลองพลู สำนึกหรือความคิดเรื่องชาติพันธุ์มีส่วนสำคัญในการดำรงอยู่หรือเสื่อมสลายไปของกลุ่มชาติพันธุ์ หากสังคมหนึ่ง ๆ มีสำนึกร่วมกันในการทำงานสิ่งใด งานนั้นก็มักสำเร็จ สำนึกเรื่องชาติพันธุ์ของก็เช่นเดียวกัน หากคนในชุมชนของมีสำนึกเรื่องเชื้อสายว่าตนเป็นช่อง ก็ย่อมจะรักษาอัตลักษณ์ด้านต่าง ๆ ไว้ได้ รักษาความเป็นชาติพันธุ์ของของตนไว้ได้แม้เวลาจะผ่านไปนานสักเพียงใด

จากการสำรวจเอกสารและลงพื้นที่ศึกษาสัมภาษณ์ชาวช่องที่ตำบลคลองพลู เป็นดังนี้ ชาวช่องในพื้นที่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่ยังมีเชื้อสายช่องอยู่ตามบรรพบุรุษ ซึ่งพวกเขาเห็นว่าตนไม่ได้แตกต่างกับคนไทยมากนัก นอกจากมีรูปร่างลักษณะทางกายภาพ ความเชื่อประเพณี และภาษา ที่ต่างกันอยู่บ้างสำนึกถึงคุณค่าของภาษาช่องในอดีตจนถึงปัจจุบันของชุมชนช่องที่ตำบลคลองพลูสำนึกเรื่องภาษาช่องในอดีตภาษาช่องคือภาษาของกลุ่มที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารของคนในชุมชน ชาวช่องได้มีโอกาสในการติดต่อกับสังคมอื่นน้อยมาก เมื่อเริ่มมีโรงเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นมากขึ้น พ.ศ. 2490 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ต้องการให้ใช้ภาษาไทยเหมือนกันทั่วทั้งประเทศเพื่อความเป็นเอกลักษณ์ และความรู้สึกเป็นชาติร่วมกันจึงได้ออกประกาศห้ามใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียนให้ใช้แต่ภาษาไทยกลางเท่านั้นโรงเรียนจำต้องรับนโยบายมาปฏิบัติโดยตรง (ก้านเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) ได้เล่าให้ฟังว่า ช่วงนี้จะมีการให้ใช้ภาษาไทยกลาง ให้งดกินหมาก เพิ่มประเพณีบางอย่างเข้ามา ฯลฯ โดยเฉพาะที่โรงเรียนเด็ก ๆ ใช้ภาษาไทยกลางเท่านั้น ซึ่งก็เข้าใจเพราะทางการต้องการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ชาวช่องช่วงดังกล่าวนี้แม้ในโรงเรียนจะใช้ภาษาไทยกลางแต่เมื่อกลับถึงบ้านก็ยังพูดภาษาช่องกันอยู่ ภาษาช่องจึงยังคงดำรงอยู่จนถึงทุกวันนี้

เมื่อถามถึงความคิดหรือสำนึกถึงคุณค่าเรื่องภาษาช่องในอดีตจนถึงปัจจุบันชาวช่องประมาณ 5 คนรวมทั้งก้านเงิน ผันผาย ซึ่งสอบถามต่างเวลากันตอบตรงกันว่า ภาษาช่องในอดีต

จนถึงปัจจุบันยังคงเหมือนเดิมจะมีเปลี่ยนแปลงบ้างก็เพียงเล็กน้อย เช่น คำทับศัพท์บางคำ พวกเขา
กล่าวว่า เวลาที่พูดคุยภาษาของกันจะพูดได้เต็มปาก จะพูดคุย หยอกล้อเล่นกัน หรือพูดในเรื่องที่
เป็นปัญหาจะรู้สึกว่าคุณกันรู้เรื่อง มันอธิบายไม่ได้ แต่มันรู้สึกว่าได้พูดแบบที่ใจคิดและสามารถได้
ตอบกันแบบสบาย ๆ เมื่อถามว่าพูดภาษาไทยไม่สามารถคุยได้รู้เรื่องแบบที่ใจคิดหรือพวกเขาก็ตอบ
มาว่ามันรู้ภาษาของไม่ได้ ถ้าเราจะเรียนรู้เรื่องของท้องถิ่นก็ต้องรู้ภาษา และภาษาจะทำให้วัฒนธรรม
ของเราดำรงอยู่พวกเขาต้องการให้ภาษาของอยู่คู่บ้านเมืองในท้องถิ่นตลอดไป

การดำรงอยู่ของระบบเครือญาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันชาวของที่ตำบลคลองพลูโดย
เฉพาะในอดีตจะอยู่กันเป็นชุมชนไม่มีบุคคลภายนอกมาอยู่ ภายในชุมชนจะมีผู้นำซึ่งเป็นผู้อาวุโส
เป็นผู้ที่ชาวของในชุมชนนับถือให้ความเคารพ เป็นผู้ปกครองดูแลและจัดระเบียบในชุมชนของ
ชาวของที่หมู่บ้านของเล่าให้ฟังว่า ชุมชนของพวกเราในอดีตอยู่กันอย่างเรียบง่าย ไม่มีใครมา
จัดการให้ทุกคนมีสำนึกหรือความรู้สึกร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ มีการนับถือกัน กลุ่มเดียวกัน บ้าน
เดียวกัน ไม่ไปรังแก ไม่ขโมยมีงานอะไรก็ช่วยกันทำ มีการช่วยเหลือกันไม่เหมือนกลุ่มอื่นที่เข้ามา
อยู่ใหม่

พอมีการพัฒนาเข้ามาก็เริ่มการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และได้รับการประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนเอง เกี่ยวกับข้อความรู้กฎหมายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ถึงแม้จะมีการพัฒนา
มากขึ้น แต่สังคมแห่งนี้ก็ยังมีสำนึกร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องท้องถิ่นของตนอยู่โดยพวกเขาจะยังให้
ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ซึ่งก็คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่พวกเขาเลือกกันขึ้นมาชาวของจะให้
ความเคารพนับถือผู้นำชุมชน พระสงฆ์และครูที่โรงเรียน เนื่องจากผู้นำคือผู้ที่เป็นคนดีที่พวกเขา
เลือกขึ้น พระสงฆ์คือผู้ทำพิธีทางศาสนาเนื่องจากชาวของนับถือศาสนาพุทธ (และผี) และครูที่โรงเรียน
คือผู้ที่มีความรู้สอนให้รู้เกี่ยวกับสังคมอื่น ๆ เป็นผู้ที่เป็นตัวแทนส่วนกลาง

ในเรื่องเศรษฐกิจ ชาวของที่ตำบลคลองพลูอยากให้มีการรวมกลุ่มกัน อยากฟื้นฟูอาชีพ
แบบโบราณ อยากอยู่แบบเรียบง่ายดังเช่นในอดีตที่อยู่แบบพอเพียง เพาะปลูก หรือเลี้ยงสัตว์แต่พอกิน
ที่เหลือก็ค่อยขาย นั่นแสดงให้เห็นว่าชาวของตอนนี้มีเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตเพื่อขายเป็นส่วนใหญ่

ในส่วนของการจ้างงานชาวของที่นี่จากอดีตจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังใช้วิธี “เอาแรง” หรือลง
แขกช่วยงานกันได้เป็นเดือน ๆ ไม่ต้องจ้างแต่จะเลี้ยงข้าว เลี้ยงขนมกันก็เท่านั้น พวกที่จ้างส่วนใหญ่
เป็นพวกไม่มีสวนหรือเป็นคนจากที่อื่นมาอยู่

สำนึกเรื่องการจัดการในชุมชนของตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เน้นไปที่ การให้ความเคารพ
นับถือเชื่อฟังผู้นำชุมชนที่ดีของพวกเขาก็มีสำนึกร่วมกันที่จะร่วมมือร่วมใจกันในกิจกรรม
ที่ผู้นำได้นำเสนอและพวกเขาเห็นว่าดี เช่น การสร้างสะพาน ถนน โรงเรียน ฯลฯ ในชุมชน
งบประมาณนั้นบางอย่างได้จากรัฐแค่เพียงครึ่งเดียวส่วนอีกครึ่งหนึ่งมาจากชาวของที่ตำบลคลองพลู

เองทั้งสิ้น แม้ปัจจุบันนี้สำนึกเรื่องการจัดการในชุมชนของก็ยังคงให้ความสำคัญกับผู้นำที่ดี ประกอบกับสำนึกทางด้านอื่น ๆ ทำให้พวกเขาสามารถรวมตัวกันจัดตั้งศูนย์ที่นำเสนอความเป็น พวกเขาเอง ไม่ว่าจะเป็นศูนย์ภาษา หมู่บ้านของ ฯลฯ เพื่ออนุรักษ์ความเป็นของต่อไป

ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษของชาวซองที่ตำบลคลองพลูตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันผีบรรพบุรุษ หรือที่ชาวซองเรียกกันว่าผีหิ้ง ในบ้านของคนซองมักมีหิ้งผีประจำบ้านของตนเอง มีความเชื่อกันว่า เมื่อคนในบ้านมีความทุกข์ เดือดร้อนเรื่องใดหรือเจ็บป่วยก็ตาม ก็จะทำพิธีโดยการขบหิ้งผีจากใน บ้านลงไปตั้งที่ลานบ้านเป็นการเชิญผีหิ้งมาเข้าทรง เพื่อปลดปล่อยความทุกข์ ความเดือดร้อน หรือ ความเจ็บไข้ได้ป่วยทุเลาลงหรือหายหมดไป เครื่องเช่นผีหิ้งประกอบด้วย อาหารคาวหวาน มีคน ทำพิธีเชิญผีและร่างทรงเพื่อให้ผีมาเข้าร่าง คนทำพิธีจะร้องเพลงเชิญผีและรำบูชาประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อคนร่างประทับทรงมีผีปู่ ย่า ตา ยาย หรือบรรพบุรุษคนใดคนหนึ่งมาเข้าทรง คนทำพิธีก็จะหยุด ร้อง และมีการไต่ถามเรื่องราว ความทุกข์ ความเดือดร้อน หาแนวทางแก้ไข เพื่อความ โชคดีจะเกิด ขึ้นกับคนในบ้านนั้น

ในสังคมของต้องมีการระลึกถึงบรรพบุรุษไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบัน เพราะชาวซอง มีสำนึกหรือความคิดที่ว่า บรรพบุรุษทั้งที่มีชีวิตอยู่หรือไม่มีชีวิตอยู่เป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นผู้ที่ ควรเคารพนับถือ ชาวซองที่หมู่บ้านของเล่าให้ฟังว่า โบราณเวลามีข้าวใหม่ ๆ ต้องให้ผู้เฒ่าผู้แก่ ในบ้านที่ยังอยู่กินก่อน แล้วเช่นผีต่างหาก คือชาวซองจะเน้นความเอื้อเฟื้อ款款ญาติก่อน กำนันเงิน เล่าว่า แม้ปัจจุบันนี้ก็ยังเป็นแบบนี้อยู่ทุกบ้านของชาวซองก็ยังนับถือผีบรรพบุรุษ กำนัน บอกว่าเห็นได้ชัดจากเวลาที่มืงงานแต่งงาน คู่แต่งงานจะเรียกผีหิ้งหรือผีบรรพบุรุษมารับรู้ ต้องทำ ทุกบ้านให้บรรพบุรุษเป็นสักขีพยานว่าลูกหลานเรามีครอบครัว จำเป็นต้องบอกกล่าวอย่างมาก ไม่ว่าจะไปแต่งงานกับฝรั่ง แหก หรือกับใครที่ไหนก็ตาม กำนันย้ำว่า “ไม่มีผีหิ้งอยู่กินไม่ได้หรอก”

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของอีกข้อหนึ่งคือบทบาทของรัฐที่มีต่อ กลุ่มชาติพันธุ์ของจากนโยบายรัฐในส่วนของส่งเสริมการรวมตัวของชุมชนได้สนับสนุนให้ องค์การชุมชนใช้กลไกทางสังคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น และเสริมสร้างความสามัคคี ภายในชุมชนโดยมีการทำกิจกรรมร่วม เช่นการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม มีการเสริมสร้าง วัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา คือส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน และพัฒนา ประเทศเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเพราะจะทำให้การพัฒนาขึ้นอยู่กับรากฐานของตน และภูมิปัญญา ของชุมชนและสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล และยังยืนในระยะยาว รวมทั้งสนับสนุนให้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมอันดีงามทั้งในระดับชาติ และในระดับท้องถิ่น นโยบายรัฐดังกล่าวมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 ปัจจุบันมี แนวทางคล้ายกันโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 มีหลักการดังต่อไปนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นแผนที่ให้อำนาจและแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้อัตลักษณ์ของคงอยู่ต่อเนื่องคือเรื่องของนโยบายทางการศึกษา การศึกษาในปัจจุบันหมู่บ้านของที่ตำบลคลองพลูมีการจัดการเรียนการสอนที่ใส่หลักสูตรการเรียนภาษาของ ซึ่งถือเป็นการทำให้อัตลักษณ์ด้านภาษาของคงอยู่ต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้

หลักสูตรภาษาของที่โรงเรียนวัดคลองพลูเริ่มสอนภาษาของกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นขั้นแรก เนื่องจากส่วนหนึ่งของหลักสูตรจะมีการอ่านภาษาของด้วย การเริ่มภาษาของจึงต้องเริ่มกับนักเรียนที่เขียนอ่านภาษาไทยได้พอสมควรแล้ว ปัจจุบันมีการเรียนภาษาของในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และเนื่องจากนักเรียนต้องเรียนภาษาอังกฤษอีกภาษาหนึ่ง จึงมีเพียงการทบทวนเท่านั้น เวลาเรียนภาษาของกำหนด 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ติดต่อกันทั้งหมด 20 สัปดาห์ 1 ปีการศึกษานักเรียนเรียนภาษาของประมาณ 120 ชั่วโมง

เป้าหมายหลักสูตรคือ สร้างความสนุกสนานให้กับผู้เรียนไปพร้อมกับเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เรียนรู้และเข้าใจภาษาของ พร้อมกันนี้ยังได้มีการสอดแทรกเนื้อหาวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชาวของเข้าไปด้วย อีกทั้งเพื่อเพิ่มความเข้าใจภาษาของให้มากที่สุด จึงมีการสอนแบบฟังและตอบสนองคำสั่งภาษาของด้วยการทำท่าทางต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในภาษาของโดยไม่คาดหวังให้ต้องพูดออกมาขณะที่ยังไม่เข้าใจเพียงพอ

นอกจากนี้ยังมีการอ่านร่วมกันผ่านหนังสือเล่มยักษ์คือหนังสือเกี่ยวกับเรื่องราวของของ มีการใช้ภาษาของทำเป็นเล่มใหญ่ๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเพื่อความรู้สึกร่วมกันและเป็นหนึ่งเดียวกัน การฟังนิทานของ การฟังการร้องเพลงของ และเมื่อคุ้นเคยกับการอ่านดีแล้วจึงมีการสอนเขียนภาษาของ และมีการสนทนาหลังจากรู้ภาษาพอสมควรแล้วจะเห็นได้ว่าการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีส่วนช่วยทำให้อัตลักษณ์ของคงอยู่ต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี

นโยบายรัฐเปรียบเสมือนแนวทางที่รัฐส่วนกลางใช้ในการพัฒนาประเทศเดิมก่อนจะถึงยุคปรับปรุงประเทศ แผ่นดินสยามกว้างใหญ่ไพศาลแต่ไม่มีการกำหนดเขตแดนที่แน่ชัด ผู้คนในสยามประเทศมีหลายเชื้อชาติหลายเผ่าพันธุ์ แต่ก็อยู่รวมกันอย่างสันติตลอดมา กลุ่มชนต่าง ๆ ล้วนมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเองและมีความรู้สึกว่าตนคือชนเผ่าพันธุ์นั้น ๆ เท่านั้น ไม่มีความรู้สึกใกล้ชิดส่วนกลางเหมือนดังที่ อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่องคดีที่เกี่ยวกับ

รัฐประชาชนไทยจากวรรณกรรมปักษ์ใต้ที่สรุปได้ว่า รัฐสมัยโบราณอำนาจจริง ๆ ไม่ได้มีทั่วไปทั้งเขตแคว้นดินแดน ต่าง ๆ อำนาจจริง ๆ จะมีแค่ศูนย์กลางเท่านั้น ยิ่งห่างออกไปอำนาจจริง ๆ ก็จะหมดไป ยกตัวอย่างเช่น ในวรรณกรรมปักษ์ใต้จะพูดถึงธิดาของเจ้าแม่อยู่หัวถูกนำมาสรภังค์ แต่พระธิดาก็ถูกน้ำพัดพาไปจนลอยไปติดอ่าวท่าทอง ขยายเผ่าแคว้นนั้นพบเข้าจึงนำไปเลี้ยง ความนี้ทราบถึงแม่อยู่หัวจึงยกพยุหเสนามาขอลูกสาวคืนจากยายแต่ยายเผ่าไม่ยอมคืนให้ เจ้าแม่อยู่หัวจึงไปหาหัวเมืองและเพราะหัวเมืองจะมาเจรจากับยายเผ่า ในที่สุดเจ้าแม่อยู่หัวจึงได้พระธิดาของตนกลับคืนไป

ด้วยเหตุนี้ประกอบกับปัจจัยภายนอกประเทศและอีกหลายประการ จึงทำให้มีการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง และรัฐส่วนกลางจะเป็นผู้จัดหาผู้ปกครองไปตามหัวเมืองต่าง ๆ ฝ่ายปกครองบ้านเมืองต้องรับนโยบายจากส่วนกลางไปใช้ในพื้นทีนั้น ๆ ตั้งแต่นั้นมาส่วนกลางคือผู้สร้างความเป็นไทยขึ้น ชุมชนของเป็นชุมชนที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายชอบเก็บตัว และส่วนใหญ่เป็นสังคมปิดไม่ค่อยมีคนส่วนนอกเข้าไปอยู่ชาวของจะจัดการกันเองภายในชุมชนและยินดีรับนโยบายต่าง ๆ ที่ส่วนกลางนำเข้ามาและร่วมกันปฏิบัติอย่างดี

จากการสำรวจเอกสารและสัมภาษณ์ชาวของจะเห็นได้ว่าการจัดการกับชุมชนของก็เหมือนกับชุมชนชนบทอื่น ๆ รัฐได้เข้ามานำสาธารณูปโภคที่จำเป็นเข้าสู่ชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า และหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น อนามัย และที่สำคัญคือ โรงเรียน ชาวของที่จันทบุรี และตราด ทั้ง ๆ ไปได้รับการพัฒนาตามนโยบายการนำระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เข้าสู่ชุมชนเพื่อสังคมอยู่ดีกินดีมีคุณภาพของชีวิตที่ดีขึ้นของชุมชน

ส่วนกลางได้สร้างรูปแบบการพัฒนาและส่งแบบการพัฒนานี้ไปสู่ส่วนภูมิภาค ผ่านทางผู้ปกครองของรัฐ ถึงที่รัฐส่วนกลางนำมาสู่ชุมชนที่สำคัญที่สุดคือ ระบบโรงเรียน จากการค้นงานเอกสาร สอบถามชาวของกลุ่มหนึ่ง และทำให้ทราบอย่างชัดเจนว่า โรงเรียนสอนในสิ่งที่พวกเขาไม่เคยรู้จัก บรรพบุรุษ โรงเรียนห้ามใช้ภาษาท้องถิ่น ปลุกฝังความเป็นชนชาติไทย และสอนให้ทันสมัยมากขึ้น เช่นการดำเนินชีวิตประจำวัน กินอยู่ให้ถูกสุขลักษณะล้างจานชามให้สะอาด และรู้จักใช้เครื่องทุ่นแรงสอนให้คิดให้พัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การนำหน่วยงานและการบริการต่าง ๆ ของรัฐเข้าสู่ชุมชน เช่นสถานีอนามัย ไฟฟ้า ไปรษณีย์ ถนนหนทาง เพื่อช่วยเหลือให้ชาวบ้านได้รับความสะดวกสบาย มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปให้คำแนะนำให้คำปรึกษา หรือสอนคนในชุมชน เพื่อวัตถุประสงค์หลักคือด้านความมั่นคงของชาติป้องกันการแตกแยก และเหตุผลทางเศรษฐกิจที่ต้องการให้ชาวของมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ดีกินดีโดยเอามาตรฐานของชุมชนเมืองเข้ามาใช้กับชาวของทำให้ชาวของในชุมชนที่จันทบุรี และตราดประกอบอาชีพเพื่อเงินตรามากขึ้น

ปัจจุบันนโยบายของรัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้และต้องพึ่งตนเองได้ในระยะยาวด้วยได้มีการสนับสนุนความเป็นท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวของทั้งที่ จันทบุรี และตราด โดยเฉพาะที่จันทบุรี จึงได้รับความสนใจและเกิดการอนุรักษ์ ความเป็นของขึ้น จนปัจจุบันนี้

ชาวของที่ตำบลคลองพลูก็เช่นเดียวกัน นโยบายรัฐในส่วนที่เน้นการพัฒนาชุมชนเพื่อวัตถุประสงค์หลักในเรื่องความมั่นคงไม่แตกแยกและเรื่องเศรษฐกิจดังกล่าวมาแล้วนั้น ก็มีได้ละเลยได้เข้ามาจัดการดูแลชาวของที่ ตำบลคลองพลูดังเช่น ชาวชนบททั่ว ๆ ไป เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของชาวของที่นี่ที่เป็นที่ราบสลับภูเขาและป่าสลับสวนผลไม้ทำให้ชาวของที่นี่ในอดีตอยู่ค่อนข้างโดดเดี่ยวไม่ค่อยมีการติดต่อกับภายนอกมากนักทำให้สังคมของที่นี่เป็นแบบดั้งเดิมรักษาความเป็นตัวของตัวเองได้ดี จนกระทั่งนโยบายการพัฒนาของรัฐเข้ามาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในชุมชนเรียงลำดับตามเวลาดังนี้

โรงเรียน เริ่มเข้ามาในชุมชนแห่งนี้ประมาณ พ.ศ. 2490 ซึ่งตรงกับสมัยของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ห้ามใช้ภาษาของ ให้เลิกกินหมาก ให้พูดภาษาไทยกลางเท่านั้น

ถนนเดิมชาวของใช้ทางเกวียนและทางเดินเล็ก ๆ ประมาณปี พ.ศ. 2512 มีการสร้างทางหลวงให้ชาวของได้มีการติดต่อคมนาคมสะดวกกว่าเดิมมาก

ไฟฟ้าประมาณ พ.ศ. 2522 เข้ามาสำรวจและเริ่มใช้ไฟฟ้านอนสายใหญ่ ประมาณ พ.ศ. 2527 ทำให้ชาวคลองพลูสะดวกสบายมากขึ้น ไม่ต้องใช้จุดได้ จุดตะเกียงลำบากเหมือนเช่นอดีต อีกทั้งสามารถใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ทันสมัยมากขึ้น

จากนโยบายพัฒนานี้ เมื่อได้พูดคุยกับชาวของกลุ่มหนึ่งซึ่งประกอบด้วยคนแก่คนเฒ่าอายุ 74 ปี 2 คน อายุ 60 ปีกว่า ๆ 2 คน วัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว อย่างละคน และนักเรียน 2 คน ซึ่งเป็นการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ สรุปได้ว่า ชาวของส่วนใหญ่โดยเฉพาะวัยรุ่นและเด็ก ชอบที่มีการสร้างโรงเรียน ถนน ไฟฟ้า เพราะทำให้ได้รับความสะดวกในด้านต่าง ๆ อีกทั้งทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่าเดิม มีคนเฒ่าคนแก่ 2 คนที่ไม่ชอบเพราะอยากอยู่แบบธรรมชาติดังเช่นอดีตที่ไม่มีควมวุ่นวายมากนัก

จะเห็นได้ว่านโยบายรัฐในส่วนที่นำมาสู่ชุมชนของที่นี่ มีทั้งคนชอบและไม่ชอบ จำนวนคนชอบจะมากกว่าเพราะทำให้พวกเขาสะดวกสบายมากขึ้น

จากการใช้นโยบายรัฐจัดการในชุมชนที่ตำบลคลองพลู เกิดผลดังนี้ ชาวของที่นี่มีความคิดค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป ให้ความสำคัญกับเงินตรา เครื่องใช้ทันสมัยต่าง ๆ มากขึ้น เช่น โทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น เตาไร้ด การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจทำให้สังคมชาวของเปลี่ยนแปลงก็จะทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์แบบพอมีพอกิน ไปวัน ๆ ไม่ได้แล้วต้องเน้นเพื่อขาย เพื่อรายได้มากขึ้นกว่า

แต่ก่อนการจัดการของรัฐทำให้ความคิด ค่านิยมชาวของเปลี่ยนแปลงไป แต่ความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ ๆ ของชุมชนของที่นี่ก็ยังอยู่ แม้จะถูกคัด ช่น ย่อ ไปบ้าง เช่นที่กำนันเงิน ผันผายได้กล่าวว่า ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม แม้ให้เลิกพูดของ ให้เลิกกินหมากแต่วัฒนธรรมท้องถิ่น ความเชื่อยังอยู่ เพราะชาวบ้าน ไม่ยอมทิ้งหрок ภาษาพูดแม้ห้ามก็ยังจะพูดกันอยู่ภายในบ้าน ยังคงปฏิบัติตามบรรพบุรุษต่อกันมา

จะเห็นว่าแม้รัฐจะเข้ามาจัดการหรือเปลี่ยนแปลงบางส่วนของชาวของที่นี่ แต่สำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของกลุ่มพวกเขาที่แตกต่างจากที่อื่นทำให้พวกเขายังคงรักษาความเป็นตัวเองในชุมชนไว้ได้ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่เน้นความเป็นท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืนทำให้ชุมชนของที่มีสำนึกทางชาติพันธุ์ของตนได้รับการสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และผสมผสานจัดการเรียนการสอน การพัฒนา ให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนมากขึ้น จนปัจจุบันนี้ชาวของที่นี่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ นักวิชาการต่าง ๆ ได้ร่วมกันตั้งหมู่บ้านของ ศูนย์ภาษาของและศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมของขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ความเป็นของให้คงอยู่ต่อไป

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษา และ นโยบายของรัฐมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมของที่ตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี แต่ส่วนที่ทำให้อัตลักษณ์ของยังคงอยู่ต่อเนื่องได้ดีที่สุดคือ ความสำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของซึ่งชาวของที่ตำบลคลองพลูได้แสดงให้เห็นจนถึงปัจจุบันนี้

อภิปรายผล

อีริก ไชเคนฟาเคน (Erik, 1998) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถสรุปได้ว่าชาวของเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมในภูมิภาคตะวันออก จากหลักฐานทั้งจากเอกสารชั้นต้น ชั้นรอง รวมไปถึงการลงพื้นที่ศึกษาสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกตการณ์อาจกล่าวได้ว่าในบริเวณภูมิภาคตะวันออกโดยเฉพาะบริเวณจังหวัดระยอง ตราก จันทบุรี มีชาวของอาศัยอยู่กระจายทั่วไปถือว่าเป็นคนพื้นเมืองดั้งเดิม แม้กระทั่งปัจจุบันได้สัมภาษณ์กำนันเงิน ผันผาย อายุ 69 ปีที่ตำบลคลองพลู เมื่อเดือน พ.ค.2548 กำนันกล่าวว่าที่ละแวกเขาเองก็มีของเพียงแต่ว่าเป็นของที่ไม่เหมือนกับที่คลองพลู มีความแตกต่างกันออกไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ความเป็นของในบริเวณจังหวัดระยอง ตราก และละแวกเขา ดูเหมือนจะลบเลือนหายไปจากสังคม และไม่ค่อยได้มีการกล่าวถึงเท่าใดนัก ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่จะทราบว่ามีของอยู่ที่จังหวัดจันทบุรีเท่านั้น

การอภิปรายผลจึงต้องการกล่าวถึงข้อแตกต่างของของที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบกับของที่จันทบุรีเน้นที่ตำบลคลองพลู โดยเฉพาะในเรื่องของอัตลักษณ์ ว่าเหตุใดของที่ตำบลคลองพลูจึงสามารถรักษาความเป็นคนของของพวกเขาไว้ได้จนกระทั่งปัจจุบัน ในขณะที่บางช่วงเวลาของ

สังคมมีนโยบายของรัฐเข้ามาสู่ชุมชนทั้งประเทศเหมือนกัน ของทั้งที่ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และตราดล้วนรับนโยบายเหล่านั้นมาเหมือน ๆ กัน แต่ความเป็นของในที่อื่น ๆ ถูกกลบเลือนหายไป กับกาลเวลาโดยเฉพาะของที่ระยอง และที่ฉะเชิงเทรา กลับหลงความเป็นตัวตนของตนเองและ ปัจจุบันความเป็นของของทั้งสองที่นี้ดูเหมือนจะกลายเป็นเรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมาว่าที่นั่นที่นี้เคยมี ของที่เท่านั้น การเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของที่คลองพลูกับของที่อื่นจึงควรเป็นการเปรียบเทียบกับ ของที่ตราดเพราะยังคงมีการกล่าวถึงว่ายังมีของอีกทั้งมีงานศึกษาเรื่องของของที่ตราดของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ คัวย

เปรียบเทียบอัตลักษณ์ของ

กลุ่มชาติพันธุ์ของ เป็นกลุ่มชนเก่าแก่ที่อาศัยอยู่บริเวณภาคตะวันออกของไทย และ บางส่วนของกัมพูชา ในส่วนบริเวณประเทศไทยกลุ่มของจะพบมากที่สุดที่ จ.จันทบุรี จ.ระยอง และตราด แต่ในปัจจุบันชาวของส่วนใหญ่ได้ถูกกลืนให้เป็นคนไทยไปจำนวนไม่น้อย โดยเฉพาะ ที่ระยอง ม.ศรีบูรพา ได้กล่าวถึงชาวของที่ จ.ระยองว่า (ม.ศรีบูรพา, 2533, หน้า 1) ผู้เขียนให้เพื่อน คนหนึ่งที่อำเภอแกลง ลองไปสำรวจดูว่าที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ยังมีคนเชื้อสายของบ้างไหม เพื่อนผู้นั้นเล่าว่า ที่แรกตั้งใจจะไปหาหญิงชราคนหนึ่งอายุ 80 ปีแล้ว สงสัยว่าจะมีเชื้อสายของ แต่ ทราบว่าแก่ตายไปหลายปีแล้ว จึงสอบถามหญิงแก่คนหนึ่งอายุราว 60 ปีว่า “ยายเห็นคนเชื้อสาย ของแถวนี้บ้างไหม” แก่ย้อนถามว่า “คนของเป็นอย่างไร ฉันไม่รู้จัก” เพื่อนผู้นั้นบอกว่า “คนของคือ คนที่พูดภาษาของปนเขมร ปนไทยมีบ้างไหม” “เอ! จะจับคนของส่งไปเมืองเขมรหรือ” ว่าแล้ว แก่ ก็ผลุนผลันขึ้นเรือนไปทันที เป็นอันว่าของในจังหวัดระยองได้สูญหายกลายเป็นคนไทยไปหมด ลึ้นแล้ว ที่จังหวัดตราดยังไม่ทราบว่ายังมีของเหลืออยู่มากน้อยเพียงไร

จากการสำรวจเอกสารพบว่าชาวของที่อยู่ในจังหวัดตราด ซึ่งมีอยู่ 9 หมู่บ้าน 5 ตำบล 3 อำเภอ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2543, หน้า 3) ศึกษาโดยใช้แบบสำรวจสภาพของเรือนดินที่อยู่ จำนวนประชากร การใช้ภาษา การประกอบอาชีพ แล้วใช้แบบสัมภาษณ์ศึกษาข้อมูลรายละเอียด เกี่ยวกับชาวของในตราด จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า ชาวของที่มีอยู่ในจังหวัดตราดทั้ง 9 หมู่บ้าน 5 ตำบล 3 อำเภอนั้นตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านปัจจุบันที่ตนอาศัยอยู่มานาน ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็น เวลานานเท่าใด และถิ่นฐานเดิมก่อนอพยพย้ายเข้ามาอยู่จังหวัดตราดคือที่ใด บอกได้ว่าอยู่ในหมู่บ้าน ต่มาตั้งแต่เกิดจำความได้จนถึงปัจจุบัน

ส่วนชาวของที่อยู่จังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่กิ่งอำเภอเขาฉกรรจ์ โดยเฉพาะที่ เห็นชัดที่สุดคือ ชาวของที่ตำบลคลองพลูที่ยังคงรักษาความเป็นของไว้ได้มากกว่าชาวของในตำบล อื่น

จะเห็นได้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ของที่ยังคงหลงเหลืออยู่ที่ชัดเจนและเป็นที่รู้จักกันดีจะอาศัยอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด และเนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ ประกอบกับบริบทของชุมชนที่แตกต่างกัน จึงทำให้ชาวของที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราดนั้นแตกต่างกันไปด้วย โดยเฉพาะด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของ ซึ่งอัตลักษณ์ของที่กล่าวถึงนี้คือภาษา และวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อของชาวของ

เปรียบเทียบอัตลักษณ์ด้านภาษา

โครงสร้างของภาษาของเกี่ยวกับเสียง คำ วลี และประโยคนั้น สายฝน เหลือมค้น (2534, หน้า 14) ได้ทำการศึกษาภาษาของที่หมู่บ้านน้ำปูน 1 ตำบลคลองพลู อำเภอชะเมา จังหวัดจันทบุรี ได้ข้อค้นพบว่า ระบบเสียงในภาษาของมี 3 ชนิด คือ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยน้ำเสียง ระบบคำส่วนมากเป็นคำพยางค์เดียว หน่วยคำเป็นคำอิสระ และหน่วยคำผูกพัน มีการสร้างคำโดยใช้คำประธาน คำประสม และคำซ้ำ ส่วนวลีแบ่งเป็น 4 ชนิด คือ นามวลี กริยวลี วิเศษณ์วลี และบุพบทวลี และรูปประโยคมี 3 ชนิด ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่งและประโยคคำถาม

ส่วน กุลวดี แพทย์พิทักษ์ (2539) ได้ทำการศึกษาภาษาของบ้านคลองแสง ตำบลด่านชุมพล อำเภอโป่งน้ำ จังหวัดตราด ได้ข้อค้นพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาของแยกเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว 21 หน่วยเสียง พยัญชนะท้าย 13 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำ 13 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระมีเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง มีเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง สระประสม 3 หน่วยเสียง ลักษณะน้ำเสียงมี 3 ลักษณะ ระบบคำส่วนมากเป็นคำพยางค์เดียวและมีคำ 2 พยางค์อยู่ด้วย การสร้างคำส่วนมากเป็นแบบคำประสม วลี มี 4 ชนิด คือ นามวลี กริยวลี สถานวลี และวิเศษณ์วลี ประโยคมี 3 ชนิดคือ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง และประโยคคำถาม โครงสร้างประโยค เรียงจาก ประธาน กริยา และกรรม ตามลำดับ

จะเห็นว่าโครงสร้างทางภาษาของของจะคล้ายกับภาษาไทย และโครงสร้างภาษาของที่จันทบุรีและตราดก็คล้ายกัน แต่จากการสัมภาษณ์กำนันเนิน ผันผาย และลุงฉนวน แพทย์ช่วงศ์ (สัมภาษณ์, 12-18 กันยายน 2546) ชาวของโดยกำเนิด ได้อธิบายว่าภาษาของทั่วไปจะมีโครงสร้างลักษณะต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันตรงที่สำเนียงจะเพี้ยนต่างกันไป กำนันเล่าว่า ของที่ตราดเป็นของสำเหร่ จะแตกต่างกันตรงสำเนียงพูดจะเพี้ยนต่างออกไปชัดเจน

ในส่วนของการรักษาอัตลักษณ์ด้านภาษาของที่ตำบลคลองพลู ถึงอำเภอเขาชีเมื้อง จังหวัดจันทบุรี เป็นไปอย่างดีโดยความร่วมมือของคนในชุมชน โดยผู้นำชุมชนร่วมกับพี่น้องชาวของทั้งตำบล ได้มีการอนุรักษ์และนำเสนอความเป็นของในด้านภาษาจนกระทั่งมีผู้ให้ความสนใจและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ ชาวคลองพลูปัจจุบันมีศูนย์ภาษาของ มีการสอนภาษาของในโรงเรียนมัธยม ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และชอบที่จะเรียนภาษาของ จากการสัมภาษณ์เด็ก

ชาวทองซึ่งเป็นกลุ่มชนมอญรักษ์ของประมาณ 4 คน ทั้ง 4 คนตอบตรงกันว่า การเรียนภาษาทองเป็นการอนุรักษ์ภาษาของบรรพบุรุษให้ยังคงอยู่ เพราะภาษาทองเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่าชาวทองมีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง อีกทั้งภาษายังแสดงถึงวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ของตนด้วย

สำหรับการรักษาอัตลักษณ์ด้านภาษาที่จังหวัดตราดจะแตกต่างกับที่จันทบุรี เนื่องจาก อัมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ผู้ศึกษา (2543, หน้า 3) ได้พูดถึงภาษาทองในจังหวัดตราดไว้ว่า ชาวทองทุกบ้านใช้ภาษาไทยกลางสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ไม่มีครอบครัวใดใช้ภาษาของพวกกันในครอบครัวแม้คนสูงอายุก็ไม่พูดภาษาทอง คำพูดภาษาทองดั้งเดิมผู้สูงอายุยังจดจำถ้อยคำ และความหมายได้แต่ไม่ได้นำมาพูดคุยในชีวิตประจำวัน เพราะลูกหลานไม่สามารถรู้และเข้าใจได้ อีกทั้งมีโรงเรียนประถมตั้งอยู่ต้องใช้ภาษาไทยกลางในการเรียน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับคนไทยกลางและคนไทยถิ่นอื่น ไม่เกินทศวรรษหน้าคำว่า “ทอง” ของที่นี่อาจเป็นเพียงตำนานเล่าขานสู่กันฟังเท่านั้น

จะเห็นว่าชาวทองที่จังหวัดจันทบุรีมีการร่วมมือกันรักษาอัตลักษณ์ด้านภาษาโดยมีผู้นำและชาวทองในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งมีความภาคภูมิใจในภาษาของบรรพบุรุษของตนสูงมาก มีการตั้งศูนย์ภาษาทอง และให้เรียนภาษาทองในโรงเรียนอีกด้วย

ส่วนชาวทองที่จังหวัดตราดนั้นไม่ได้มีการใช้ภาษาทองมากนัก แม้กระทั่งผู้สูงอายุก็ตาม เนื่องจากเด็กรุ่นใหม่ไม่สามารถรู้ เข้าใจได้ แสดงให้เห็นว่าภาษาทองที่จังหวัดตราดที่กล่าวถึงนี้ไม่ได้รับความสนใจจากชาวทองและผู้คนรอบ ๆ ในสังคมของดังกล่าว ประกอบกับที่โรงเรียนประถมให้ใช้ภาษาไทยกลางมาเป็นเวลานานและไม่มีการเรียนการสอนเรื่องของท้องถิ่นหรือภาษาทองในท้องถิ่นของคนเลย จึงทำให้เด็กรุ่นใหม่ไม่สามารถรู้และเข้าใจภาษาทองได้ ทำให้อัตลักษณ์ด้านภาษาทองที่จังหวัดตราด ไม่มีความชัดเจนและอาจเลือนหายไปในอนาคตหากไม่ได้รับความสนใจ หรือการอนุรักษ์จากชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่างกับชาวทองที่จังหวัดจันทบุรี

เปรียบเทียบอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของ

ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ดำรง และมีการประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา อาจมีการเปลี่ยนหรือรับวัฒนธรรมอื่น ๆ เข้ามาบ้างตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบข้างหรือส่วนกลางวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อของชาวทองโดยทั่วไปมีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์และแตกต่างจากชุมชนเมืองหรือชนบทอื่น ๆ ในภาคตะวันออกทั่วไปอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านความเชื่อเรื่องวิญญาณ

วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของชาวทองที่ตำบลคลองพลู จังหวัดจันทบุรี และที่จังหวัดตราดมีวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีความเชื่อในลักษณะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นความเป็นอยู่ ชาวทองทั่ว ๆ ไป จะมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ชอบสันโดษ มักน้อย หางของป่าล่าสัตว์ เป็นต้น

เลี้ยงชีวิตและครอบครัวให้ดีขึ้นเท่าเทียมกับคนทั่วไป เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของชาวชนบทได้รับการศึกษาสูงขึ้น ค่านิยม ความเชื่อในเรื่องต่างๆย่อมเปลี่ยนแปลงไปซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม เช่น ประเพณีแต่งงานก็มีการปรับเปลี่ยนคตินิยม การเล่นผีหิ้งผีโรงเพื่อเป็นการเซ่นไหว้บรรพบุรุษอาจถูกละเลยเมื่อคนสูงอายุ ผู้เฒ่าผู้แก่ ที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ได้ล้มหายตายไป คนรุ่นใหม่เติบโตขึ้นแทนที่ ก็อาจไม่ได้ปฏิบัติต่อไป

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทั้งชุมชนของจังหวัดจันทบุรี และตราด ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง วัฒนธรรมประเพณีตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และ โดยเฉพาะนโยบายการพัฒนาของรัฐ แต่ที่แตกต่างกันคือ การรักษาอัตลักษณ์ชุมชนของจังหวัดจันทบุรี มีการดำรงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อได้ชัดเจนกว่าที่ตราด เนื่องจากชุมชนของตำบลคลองพลู จังหวัดจันทบุรี มีการร่วมแรงร่วมใจกันจัดตั้งศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อของที่ชุมชนของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและดำรงอัตลักษณ์ของตนได้

ชาวของจังหวัดตราด ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมประเพณีความเชื่อต่าง ๆ จะปฏิบัติกันเฉพาะคนสูงอายุ ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือชาวของส่วนน้อยมาก ซึ่งอัมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2543, หน้า 4) ได้กล่าวไว้ว่า วิถีชีวิตวัฒนธรรมและความเชื่อของชาวของในจังหวัดตราด จะมีให้เห็นและเป็นที่รู้จักจดจำสืบทอดไปถึงรุ่นหลังหรือจะมลายหายไปตามกาลเวลา ขึ้นอยู่กับชาวของในจังหวัดตราดเองว่าจะช่วยกันคิดหาวิธีสืบทอดสิ่งที่ดั้งเดิมที่บรรพบุรุษให้ไว้ได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การอนุรักษ์ความเป็นของนั้นจากการศึกษาจากเอกสารและเน้นในเรื่องของการลงพื้นที่ศึกษาจะเห็นได้ว่าสำนึกถึงคุณค่าความเป็นคนของในหมู่ผู้อาวุโสมีส่วนช่วยให้ความเป็นของดำรงคงอยู่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การจะอนุรักษ์ความเป็นของไว้อย่างต่อเนื่องนั้นต้องอาศัยคนของรุ่นใหม่ ๆ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนหรือเยาวชนของจึงอยากให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ความเป็นของดังต่อไปนี้

1. ควรให้มีการจัดเสวนาตามสายชุมชน โดยให้นักเรียนมีส่วนในกิจกรรมนี้ให้มากที่สุด การจัดเสวนาตามสายนั้นต้องใช้ภาษาของหรือให้มีภาษาของวันละคำ เพื่อประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวของชุมชนว่าเข้าสู่เทศกาลใด มีงานบุญ หรือประเพณีใด และประเพณีนั้นมีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น

2. จัดระบบที่ดีในหมู่บ้านของให้จัดเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวอย่างแท้จริง และสนับสนุนนักเรียนให้เป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกความรักความภาคภูมิใจในความเป็นคนของต่อไป

ประเพณีการเกิดที่ยังเชื่อเรื่องวิญญาณภูตผีปีศาจต่างๆ การแต่งงานและประเพณีการตายที่มีความเชื่อว่าวิญญาณจะไปอยู่บนหิ้งที่มีอยู่ในบ้านนั้นๆ จากการสำรวจเอกสารและลงพื้นที่บางส่วนจะเห็นได้ว่าปัจจุบันวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อของชาวชองในที่ต่างๆ จะมีส่วนที่แตกต่างกันออกไปบ้าง บางส่วนรับวัฒนธรรม ค่านิยมจากภายนอกเข้ามา บางส่วนคัด ลด ย่นย่อ วัฒนธรรมประเพณีของตนเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน

การรักษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อของชาวชอง ที่ตำบลคลองพลู จังหวัดจันทบุรี เป็นดังนี้ เนื่องจากกระแสการพัฒนาตามนโยบายของรัฐ และเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงมีส่วนทำให้วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของชาวชองเปลี่ยนแปลงไป จากการสัมภาษณ์ชาวชองที่หมู่บ้านของประมาณ 4 คน ได้ตอบในลักษณะเดียวกันว่า ในชุมชนมีโรงเรียนที่สอนวิชาต่างๆ แตกต่างจากที่พวกเขาเคยรับรู้ มีสถานีนามัยแทนการไปหาหมอในชุมชน มีไฟฟ้า การสื่อสารต่างๆ ฯลฯ ทำให้มีการติดต่อกับส่วนภายนอกชุมชนมากขึ้น มีส่วนทำให้วัฒนธรรมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป เช่นประเพณีแต่งงานจะมีการคัด ย่นย่อ มากขึ้นดังที่ก้านเงิน ผันผายได้กล่าวว่า (สัมภาษณ์, 12-18 กุมภาพันธ์ 2546) ดัดไปครึ่งต่อครึ่งซึ่งจากการสอบถามเหตุผลชาวชองดังกล่าวตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า เพื่อความประหยัด แต่ปัจจุบันนโยบายลงสู่ความเป็นท้องถิ่นของรัฐ มีส่วนทำให้ชุมชนชาวชองแห่งนี้ได้รับความสนใจเนื่องจากเป็นกลุ่มชนที่มีวิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ สมควรได้รับการอนุรักษ์ ประกอบกับผู้นำชุมชนและชาวชองที่ตำบลแห่งนี้มีความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นชาวชอง โดยเฉพาะจากการเรียนประวัติศาสตร์ในโรงเรียนที่กล่าวว่าบรรพบุรุษของชาวชองมีส่วนในการช่วยพระเจ้าตากกู้ชาติ จึงทำให้ชาวชองที่ตำบลคลองพลูร่วมมือร่วมใจในการอนุรักษ์ นำเสนอเรื่องราวของชาวชอง และแสดงวัฒนธรรมประเพณีในด้านต่างๆ อย่างเปิดเผยและภาคภูมิใจ ซึ่งครั้งแรกมีการนำเสนอเรื่องราวของชาวชองที่งานประจำปีตำบลประมาณ ปี พ.ศ.2536 ในครั้งนั้นมีผู้ให้ความสนใจส่งเสริม และสนับสนุนการอนุรักษ์ครั้งนี้อย่างดีจนปัจจุบันนี้ เกิดหมู่บ้านชอง ศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของที่โรงเรียนมัธยมและที่สถานีนามัย โดยการรวบรวมวิจัยโดยชาวชองที่นี้ร่วมกับนักวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาเกี่ยวกับ วิถีชีวิตชาวชองแก่ผู้ที่สนใจต่อไป

ส่วนการรักษาอัตลักษณ์ของชาวชองที่จังหวัดตราด อัมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2543, หน้า 3) กล่าวว่าวัฒนธรรมประเพณีชาวชองที่จังหวัดตราดนั้นเปลี่ยนแปลงไปมากเนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญ อัมรา กล่าวว่าโดยเฉพาะในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ การดำรงชีพของชาวชองที่ตราดก็เหมือนชาวชนบททั่วๆ ไป คือรักสันโดษ มักน้อย หาของป่าล่าสัตว์ ทำนาทำไร่ให้พอกินไปวัน ๆ หนึ่งต่อไปอีกคงเป็นไปไม่ได้ การประกอบอาชีพคงต้องปรับเปลี่ยนชาวชองต้องแสวงหาความรู้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการเลือกอาชีพ

นอกจากนั้นจากการศึกษาอัตลักษณ์ของชาวซองพบว่าในด้านเศรษฐกิจของชาวซองนั้น ส่วนใหญ่จะทำสวนผลไม้ทั้งที่รับจ้างทำสวนให้แก่เจ้าของที่ดินหรือเป็นการทำสวนแล้วแบ่งผลผลิตให้กับเจ้าของที่ดินละครึ่งหรือแม้กระทั่งการทำสวนผลไม้ของตนเอง จากการลงพื้นที่ศึกษาได้พูดคุย สัมภาษณ์ ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ รวมไปถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจะเห็นได้ว่าชาวซองส่วนใหญ่มักถูกเอาเปรียบจากการขายผลผลิต โดยมีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้ซื้อ และกดราคาผลผลิต ชาวซองที่ไม่มีรถของตนเองก็ต้องเสียค่าจ้างในการนำผลผลิตไปขายแต่เมื่อขายแล้วได้ราคาต่ำจึงอยากให้มีการดูแลชาวซองในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรตั้งสหกรณ์หรือชุมชนแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีความยุติธรรมต่อกันของในชุมชนของตนเองหรือบริเวณใกล้เคียงเพื่อคุณภาพชีวิตของในด้านนี้จะดีขึ้น
2. ควรส่งเสริมการเพาะปลูกพืชอื่น ๆ ที่น่าจะเป็นรายได้ให้แก่คนซอง ในระยะเวลาที่ว่างเว้นจากการทำสวนผลไม้ในแต่ละปี

เสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาพบว่าคนซองมีอัตลักษณ์ทั้งภาษาและวัฒนธรรมประเพณีที่ดึงดูดน่าสนใจ จากปัจจัยนโยบายสร้างชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรวมถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศส่งผลกระทบต่อชุมชนซองให้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวตามไปด้วย ต่อมาในส่วนของสำนึกความเป็นชาติพันธุ์ของกลุ่มซองที่คลองพลู และการพัฒนาของรัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 ที่เน้นลงสู่ชุมชน ความเป็นชุมชนเข้มแข็งและเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึงเรื่องของการศึกษาที่ต้องมีการเรียนการสอนความเป็นท้องถิ่น และส่งเสริมความรักในท้องถิ่น ทำให้อัตลักษณ์ของซองอยู่ต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้

จากการลงพื้นที่ศึกษาและพูดคุยสัมภาษณ์ชาวซองในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 จนกระทั่งถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2548 จำนวนครั้งที่ไปไม่ต่ำกว่า 10 ครั้ง พบว่า ที่ความเป็นซองสามารถดำรงอยู่ได้นั้นเกิดจากสำนึกในความเป็นซอง ความภาคภูมิใจที่เป็นซองที่มีในหมู่บ้านและผู้อาวุโสของชุมชนของตนเอง

ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานลงไปที่ชุมชนของคลองพลูเป็นจำนวนไม่น้อย แต่ต้องระวังในเรื่องของการจัด หรือการสร้างจากความเป็นซองให้มาก ปัจจุบันมีการจัดให้หมู่บ้านซองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวก็ควรมีการจัดระบบให้ดีลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ หากมีเช่นนั้นความเป็นซองแท้ ๆ อาจหายไปเหลือเพียงแค่ของเทียม ๆ ก็อาจเป็นไปได้

สิ่งที่ทำให้ความเป็นของคงอยู่ต่อเนื่องได้ดีที่สุดคือควรทำให้ชาวองเกิดความภาคภูมิใจ มีสำนึกในความเป็นของ โดยเฉพาะในหมู่ชาวของรุ่นใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีบทบาทในสังคมในฐานะ พลเมืองไทยคนหนึ่งอย่างสมศักดิ์ศรีเท่าเทียมคนปัจจุบัน

ในการศึกษาครั้งต่อไปมีข้อเสนอแนะการศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การศึกษาประเพณีที่เฉพาะเจาะจง อย่างเช่นประเพณีแต่งงานของชาวองขณะชอบ พอกันชาชนุ่มหญิงสาวชาวองจะเกี่ยวพาราสีกันเฉพาะวาจาเท่านั้น ถ้ามีการจับมือถือแขนจะถือ ว่าเป็นการล่วงเกินและเป็นการผิดผี ต้องมีการขอสมาลาโทษ เสียค่าผิดผีไปตามธรรมเนียม หรือ ต้องส่งเจ้าแก่ไปสู่ขอแต่งงานกันเลขสุดแล้วแต่กรณี การสู่ขอหญิงของชาวอง เมื่อตกลงกันได้แล้ว แต่ขณะนั้นยังไม่พร้อมที่จะแต่งงานกัน ทั้งสองฝ่ายจะตกลงกันว่ากำหนดการแต่งงานจะมีขึ้นในวันหลัง มีกำหนดไม่เกิน 3 ปี ภายในเวลาที่กำหนด ฝ่ายชายจะไปอยู่ด้วยกันฉันท์สามี ภรรยาที่บ้านของ ฝ่ายหญิงหรือฝ่ายหญิงจะไปอยู่บ้านของฝ่ายชายก็ได้ เขาเรียกว่า “อาสา” กันไปก่อนบางคู่อยู่กัน ด้วยกันจนมีลูกแล้ว 2-3 คน จึงมีการแต่งงานกันอย่างถูกต้องตามประเพณีก็มีส่วนมากเขาจะไม่ผิด ลัญญาต่อกัน เพราะกลัวผิดผี ในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีของไทยเห็นว่าการอยู่ก่อนแต่งงาน เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามหลักทำนองครองธรรม เพราะเหตุใดคนของจึงมีวิถีคิดที่แตกต่างออกไป
2. ควรศึกษาในเรื่องของการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านของที่จะทำให้เกิดระบบการจัดการ ที่ดีมีการเผยแพร่และการอนุรักษ์ความเป็นของต่อไป
3. ควรศึกษาเฉพาะในเรื่องของสมุนไพรของ เพราะชาวองเป็นกลุ่มที่มีอาชีพดั้งเดิมใน การเก็บของป่า การเข้าป่าหาสมุนไพร อีกทั้งมีหมอชาที่มีชื่อเสียงเรื่องสมุนไพรในละแวกนั้นเป็น อย่างดี นับเป็นภูมิปัญญาที่ควรศึกษาและอนุรักษ์
4. ควรศึกษา บันทึกในเรื่องการสานเสื่อคูลุ่ม นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของกลุ่มของแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนด้วย